

نگاه کارشناس

تغییر معیار های ازدواج

دکتر علی مظاهری*

■ پژوهش‌های صورت‌گرفته نشان می‌دهند معیارهای زناشویی در سال‌های اخیر به شدت تغییر یافته است. به عنوان مهم‌ترین تغییر در این زمینه می‌توان به تغییر نظام همسرگزینی اشاره کرد. این تغییر حاکی از آن است که عشق به عنوان یکی از دلایل ازدواج، باعث ایجاد ترجیح‌های جدیدی در همسرگزینی شده است. هرچند عشق در فرهنگ‌های مختلف ماهیتی پیچیده‌تر از آن دارد که بتوان آن را به سادگی پایه ترجیح‌های جدید دانست. در جوامع توسعه‌یافته که خانواده از هسته کوچک پدر، مادر و فرزندان تشکیل شده است، بهای بیشتری به عشق رمانتیک داده می‌شود ولی در فرهنگ‌هایی که فرد در میان شبکه گسترده‌ای از خویشاوندان محصور شده، این انتخاب‌های تصویب شده خانوادگی است که حرف اول را می‌زند و عشق تنها در صورتی که قدرت زیادی داشته باشد در هم‌واردی با این ساختارها زنده می‌ماند. تحقیقات نشان می‌دهد در جوامع سنتی، ازدواج‌های از پیش تعیین‌شده به مراتب پایدارتر از ازدواج‌های عاشقانه هستند، حال آنکه در جوامع فردگرا، وضعیت متفاوتی را مشاهده می‌کنیم. تحولات ساختاری و ارزشی جامعه و ارزش‌های نامهارنگ اجتماعی، جامعه‌ایران را با چالش‌هایی مواجه کرده است که از جمله نتایج آن می‌توان به افزایش روزافزون میزان طلاق اشاره کرد. هم‌اکنون سبک‌های همسرگزینی در ایران به پنج گروه عمده تقسیم می‌شوند که هر یک از آنها تأثیر ویژه‌ای بر سطح رضایت زناشویی افراد دارد.

این شیوه‌ها عبارتند از: خواستگاری با رضایت خود و خانواده (عدم آشنایی قبل از خواستگاری رضایت خود و خانواده، خواستگاری و ازدواج اجباری (عدم آشنایی قبل از خواستگاری، رضایت خانواده و عدم رضایت زوج)، دوستی و موافقت خانواده (شیفتگی و آشنایی قبل از ازدواج همراه با رضایت خانواده)، شیفتگی و ازدواج به‌رغم مخالفت خانواده‌ها (ازدواج دو فرد آشنا به‌رغم مخالفت خانواده- و همچنین ازدواج اجباری (دوستی و آشنا بودن دو نفر قبل از خواستگاری ولی عدم موافقت آنها با ازدواج). بررسی‌های آماری در شهر تهران نشان‌دهنده آن است که خواستگاری و ازدواج با رضایت خود و خانواده در حدود ۴۲ درصد بالاترین سهم را دارد. در مرحله بعدی نیز دوستی و ازدواج با رضایت خود و خانواده قرار می‌گیرد که ۲۹ درصد متاهلان تهران را دربرمی‌گیرد. در میان این پنج روش، همسرانی که پیش از ازدواج با هم آشنایی داشتند، بیشترین درجه سازگاری را نشان می‌دهند. در مرحله بعدی ازدواج‌های سنتی قرار می‌گیرند که با خواستگاری و رضایت زوجین و خانواده‌های آنها صورت می‌گیرد. خانواده‌های مبتنی بر بقیه شیوه‌ها همسرگزینی، از پایداری بسیار اندکی برخوردارند. نکته جالب توجه آن است که زندگی مشترک زوجین شیفته هم که به‌رغم مخالفت خانواده‌ها با یکدیگر ازدواج می‌کنند، در چهار سال اول از پایداری نسبی برخوردار است ولی با شش‌می تند به سمت واگرایی پیش می‌رود و کمتر از پنج درصد آنها به دهه سوم زندگی مشترک می‌رسند. سطح سازگاری چنین همسرانی با گذشت زمان، پایین و پایین‌تر آمده و شاهد کاهش تند سطح سازگاری زناشویی در طول زمان هستیم. یکی دیگر از نکات جالب توجه در پایداری زندگی مشترک آن است که زوج‌هایی که خوششان همسرگزینی کرده‌اند، در صورت نارضایتی از زندگی، تمایل بیشتری به درمان نشان می‌دهند ولی افرادی که خانواده‌ها برای آنها همسر یافته‌اند، در صورت نارضایتی از زندگی مشترک، به احتمال بیشتری متقاضی طلاق می‌شوند. البته آنچه در مورد همسران سساک تهران ذکر شد، در بسیاری از کشورها وضع متفاوتی دارد. به عنوان مثال تحقیقات در هندوستان نشان می‌دهد زوج‌هایی که به خاطر عشق با یکدیگر ازدواج کرده‌اند، به مرور زمان از شدت عشق آنها کاسته می‌شود اما کسانی که با مداخله خانواده‌ها ازدواج کرده‌اند، به مرور زمان بیشتر عاشق همسر خود می‌شوند. یکی از مولفه‌های موثر در پایداری و رضایت از زندگی مشترک، عنصر مذهب است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد در مناطقی که ارزش‌های مذهبی حاکم بوده، حدود ۹۲ درصد ازدواج‌ها موفق گزارش شده‌اند؛ در حالی‌که در جوامع کمتر مذهبی تا ۵۰ درصد تقاضای طلاق به چشم می‌خورد. هرچند انتخاب و آشنایی همسر توسط فرد متقاضی از عوامل ثبات در زندگی مشترک است ولی این مساله به معنای نادیده گرفتن نقش و اهمیت خانواده نیست. نمی‌توان به سادگی نقش خانواده و والدین را در انتخاب همسر و فرزندان نادیده گرفت؛ بلکه باید بر اهمیت مداخله مناسب و مفید خانواده تأکید کرد. هرچند متعلق تحقیقات صورت‌گرفته بهتر است این مداخله از نوع ارزیابی ثانویه باشد و آشنایی و انتخاب اولیه را بر عهده خود جوانان گذاشت.

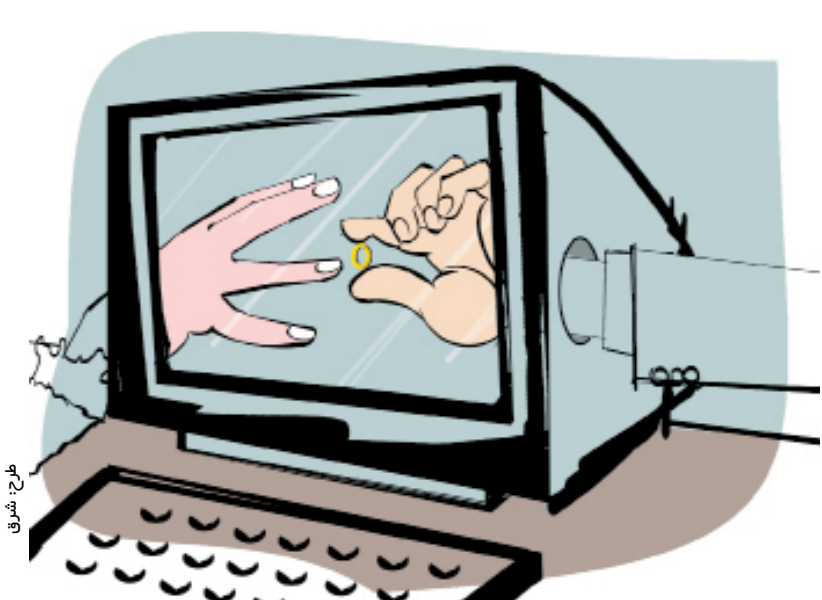
♦دانشیار دانشکده روان‌شناسی دانشگاه شهیدبهشتی

توضیح

■ در جوبایه روز گذشته سازمان جنگل‌ها امده بود: «وسعت جنگل‌های شمال در ۳۰ سال گذشته دو میلیون و ۸۰ هزار هکتار بوده که هم اکنون به یک میلیارد و ۹۶۰ هزار هکتار کاهش یافته است.» ضمن پوزش از خوانندگان، عدد صحیح کاهش‌یافته یک میلیون و ۹۶۰ هزار هکتار است.

کارشناسان نگران بحران در ازدواج‌ها هستند

فعالیت ۳۹سایت همسریابی مجوزدار

از آنها به بنگاه‌های اقتصادی تبدیل شده و به این دلیل برای بازاریابی و کسب درآمد بیشتر دامنه فعالیت خود را به اینترنت نیز کشاندند. در ایران نیز هرچند استقبال از سایت‌های غیررسمی همسریابی اینترنتی در میان کاربران به شدت افزایش یافته است اما این پدیده در کشور ما سابقه‌ای سه ساله دارد و هنوز مدت زمان زیادی از تأسیس و راه‌اندازی نخستین بنگاه‌های همسریابی اینترنتی نمی‌گذرد. بااین همه تعداد این سایت‌ها و مراکز همسریابی مجازی و اینترنتی در حال حاضر در کشور ما به ۳۹ سایت می‌رسد که بر اساس تحقیق صورت گرفته توسط سازمان ملی جوانان به نظر می‌رسد تمایل به ازدواج اینترنتی در حالی‌رو به افزایش است که از سوی جامعه‌شناسان و آسیب‌شناسان اجتماعی نوعی بحران به شمار می‌رود.

همچنین بر اساس آمار اداره کل مطالعات اجتماعی و بررسی‌های اجتماعی ناجا، ۳۴ الی ۶۸ درصد چترومرها در اختیار جوانان قرار دارند و در این میان جوانان ایرانی حتی گوی سبقت را از آمریکایی‌ها و کانادایی‌ها هم ربوده‌اند. گفته می‌شود محتوای ۴۸ درصد این چترومرها را اطلاعاتی چون

می‌دهد ازدواج‌های اینترنتی اگر هم اتفاق بیفتند از روی عقل و منطق نیستند. متأسفانه سواستفاده در این سایت‌ها بسیار زیاد است و معمولاً بیش از ۹۰ درصد رابطه‌هایی که به شکلی در این سایت‌ها ایجاد می‌شود با اهداف جنسی است و اخلاق در بسیاری از موارد در این سایت‌ها زیر پا گذاشته می‌شود. اقلیما نیز با اشاره به اینکه اگر جوانی که با توجه به اطلاعاتی که وارد این سایت‌ها می‌کند، قصد ازدواج داشته باشد به راحتی می‌تواند ازدواج کند، می‌گوید: طی بررسی‌هایی که در این سایت‌ها انجام داده شده بالای ۴۰درصد اطلاعات وارد شده در این سایت‌ها غیرواقعی است و بعضاً جوانانی که در این سایت‌ها ثبت‌نام می‌کنند اطلاعاتی را از خود وارد می‌کنند که اگر واقعی باشد، آن جوان با لب‌تر کردنی می‌تواند ازدواج کند.

رئیس انجمن مددکاری علمی ایران با استناد به یک پژوهش میدانی از این سایت‌ها ادامه می‌دهد: سال گذشته مسئولان وزارت بهداشت عملکرد شفاف‌ای از خود نشان ندادند اما دیگر نهاد دولتی یعنی سازمان ملی جوانان مدافع پروپا قرص این سایت‌ها است و با ایجاد سامانه‌ای اقداماتی در راستای این سایت‌ها انجام می‌دهد. این اتفاق به گفته اس‌ان‌الله قزایی مقدم، آسیب‌شناس خانواده، ویژه افرادی است که در جامعه شتاب زندگی می‌کنند و از آداب و رسوم آشنایی و ازدواج به صورت سنتی فاصله گرفته‌اند. مصطفی اقلیما، رئیس انجمن مددکاری علمی ایران نیز دلیل استقبال از این سایت‌ها را تمایل برخی جوانان به ویژه پسران، برای برقراری رابطه دوستی و در نهایت جنسی عنوان کرده است. اما قزایی مقدم در این مورد معتقد است: «بررسی‌ها نشان می‌دهد چون دوستی‌ها و آشنایی‌های اینترنتی تعهدی میان افراد به وجود نمی‌آورد، می‌تواند خیلی زود به جدایی منجر شود. از سوی دیگر، شناختی که از این طریق شکل می‌گیرد چندان کامل و حتی مناسب نیست. ازدواج باید با آگاهی و درک عمیق صورت بگیرد. چون تحقیقات نشان

نام سایت	معیارهای ازدواج
همسر آنلاین	شغل و تحصیلات، قد، وزن، رنگ پوست، وضعیت مسکن و کار
جامعه مجازی ایران زندگی	قد، وزن، رنگ چشم، رنگ پوست، مشخصات مسکن و کار
سایت همسریابی همدردی	تسلیم اندام، توافق در مورد فرزندداری، نوع تمایلات جنسی، اهمیت به حرام و حلال، پرستیز و شخصیت رفتاری-گفتاری، پوشش ظاهری و نوع راه رفتن، نشستن و غذا خوردن، میزان و چگونگی ارتباط با جنس مخالف، میزان شرم و حیا و احترام به دیگران، میزان مبلغ پس‌انداز در بانک‌ها
جامعه مجازی ایران	اعتقاد به حجاب و پوشش، قد، وزن، تناسب اندام، رنگ و میزان بلندی مو، سبک پوشش، سبک بودن، حرف‌شنوی مرد از زن، رمانتیک و عاشق‌پیشه، قاطعیت مرد مقابل زن، خلق و ربط سیاسی
سایت همسریابی ساوالاننور اردبیلی	منزل شخصی یا استیجاری، میزان هزینه مالی برای ازدواج، میزان مدت نامزدی، تعداد فرزند زن درخواستی، میزان مهریه، رنگ چشم و نوع شکل شغل همسر.

بعد از ادعاهای همسایگان درباره مولانا، فارابی، ابوسعید، ابن سینا، رودکی و مانی

جمهوری آذربایجان بنای یادبود نظامی گنجوی را ثبت جهانی می کند

وی همچنین از شکل‌گیری مرکز نظامی در شهر گنجه خبر داد که به زودی با هدف انجام مطالعات گسترده در زمینه میراث نظامی و توسعه و معرفی آن به عموم مردم در سطح جهانی قرار است طبق فرمان رئیس‌جمهور این کشور آغاز به کار کند. بنابر همین گزارش، هم‌اکنون گروهی متشکل از ۱۷ متخصص از مقامات شهری و روشنفکران و کارشناسان کار خود را برای تشکیل این مرکز آغاز کرده‌اند. موسسه مطالعات آثار نظامی، موزه نظامی، مرکز انتشارات و همچنین دیپارتمان روابط خارجی ازجمله بخش‌هایی است که برای کار در این مرکز پیش‌بینی شده است. مراحل این کار قرار است در اجلاس سی‌وپنجم کمیته میراث جهانی که از ۲۹ خردادماه در پاریس آغاز شد، بررسی شود. بنابر اعلام سایت یونسکو، در این اجلاس ۴۲ اثر طبیعی و تاریخی از ۴۰ کشور جهان برای ثبت در فهرست میراث جهانی بررسی می‌شوند. البته باید گفت، نظامی‌زاده شهری به نام گنجه در شمال جمهوری آذربایجان کنونی است. نام این شهر از گنج پارسی برگرفته شده است. بر اساس آثار به جا مانده از یک تاریخ‌نگار و کشیش ارمنی به نام «گیراگوش»

دولت از سال ۸۴ گزارشی از وضعیت محیط‌زیست نداده است

شرق: رئیس کمیته محیط‌زیست شورای شهر تهران به تعطیلی موضوع محیط‌زیست و آلودگی هوا در دولت اشاره کرد و از دولت خواست تا گزارش وضعیت محیط‌زیست کشور را به صورت سالانه ارایه دهد. روز گذشته در جلسه شورای شهر تهران، معصومه ابتکار پیش از ارایه گزارش وضعیت محیط‌زیست شهر تهران گفت: متأسفانه از سال ۸۴ تاکنون گزارشی از روند محیط‌زیست کشور ارایه نشده و حالا فرصت خوبی است که از دولت بخواهیم از وضعیت محیط‌زیست کشور به صورت سالانه و مستمر گزارش ارایه دهد. او با بیان اینکه ارایه این گزارش‌ها برای مردم و سازمان‌های مردم‌نهاد و رسانه‌ها مهم است، خواستار ارایه گزارش وضعت محیط‌زیست شهر تهران به صورت مستمر سالانه یا هر دو سال یکبار شد. ابتکار از شهرداری هم خواست که گزارش سال‌های ۸۷ تا ۸۹ وضعیت محیط‌زیست تهران را ارایه کند. رئیس کمیته محیط‌زیست شورای شهر تهران به وضعیت خطر بسیار شدید میزان UV (اشعه فرابنفش) در تهران اشاره کرد و گفت: از شرکت کنترل کیفیت هوا و مرکز نهار می‌خواهیم همانند وضعیت آلودگی هوا اطلاعات روزانه از میزان تابش اشعه فرابنفش را به همراه توصیه‌ها به رسانه‌ها ارایه دهد، چراکه متأسفانه میزان سرطان پوست در دنیا افزایش یافته که علت آن هم تابش UV و رعایت نکردن موارد بهداشتی است. او به شرق گفت: دولت موضوع محیط‌زیست و آلودگی

سحر قزوینی

نگاه

۹۸درصد ازدواج‌های اینترنتی ناموفق هستند

حجت‌الاسلام دهنوی

■ ازدواج در ایران تقریباً راه بدون بازگشت است. در کشورهای دیگر طلاق شکست نیست، ولی طلاق در ایران تقریباً شکست محسوب می‌شود و به همین دلیل باید در ازدواج بیشتر دقت شود. برخی جوانان در حال حاضر در کشور به قصد ازدواج با دیگران رابطه برقرار می‌کنند که این کار درست نیست و نباید خود را وارد چنین رابطه‌هایی کرد. البته این افراد اظهار می‌کنند که می‌خواهیم نسبت به هم شناخت پیدا کنیم. از نظر عرف جامعه ما، خواستگاری باید با نظارت خانواده انجام شود و نه در خفا و رابطه‌های نامناسب. این موضوع آفت جامعه است. برای شناخت پیش از ازدواج لازم نیست دختر و پسر حتماً با هم رابطه داشته باشند. جوان باید به چهار شرط در رابطه‌های خود توجه داشته باشد. نخست اینکه نگاه به طرف مقابل به قصد لذت و شهوت نباشد. اگر نگاه پاک و ساده نباشد، هر چه را دیده ببندد لب کند یابد. جوان سرشار از عواطف و در اوج غرایز جنسی قرار دارد، در نتیجه اگر نگاه پاک نباشد، آرام‌آرام به هم نزدیک می‌شوند و اتفاقاتی که نباید رخ می‌دهد. بسیاری از جوانان به دلیل رعایت نکردن شرط نخست به گناه آلوده‌شده و به گوهر غفت دختران لطمه وارد می‌شود. در چنین شرایطی دختران نابود و پسران با احساس گناه و عذاب‌وجدان مواجه می‌شوند.از لحاظ پزشکی زمانی که دختر و پسر به یکدیگر نزدیک می‌شوند، انعقاد هورمونی در بدن آنها شکل می‌گیرد و سپس ترشح هورمون‌ها افزایش می‌یابد. این امر ارتباطی به عشق ندارد. با ترشح هورمون‌ها کارکرد مغز کم می‌شود و حالتی بین خواب و بیداری به فرد دست می‌دهد. در نتیجه باید در اسن زمینه مراقب بود. اما در کنار همه این مسائل، آنچه متأسفانه در طول چند سال اخیر رشد بسیار زیاد و تخریب‌کننده‌ای داشته است بحث ازدواج‌های اینترنتی و سایت‌های همسریابی است که مشکل‌ساز شده است. اگر اینترنت تنها یک واسطه باشد، اشکالی ندارد، ولی متأسفانه ۹۸ درصد ازدواج‌های اینترنتی ناموفق هستند، زیرا در رابطه‌های اینترنتی هدف ازدواج نیست، بلکه سرگرمی است و افراد در فضای مجازی قصد دارند خلأهای عاطفی خود را برطرف کنند. معمولاً در ارتباط‌های اینترنتی، ۷۰ درصد اطلاعاتی که میان افراد مبادله می‌شود، نادرستند و این مساله در جای خود نگران‌کننده و مساله‌ساز است.

♦کارشناس مسائل خانواده و ازدواج

خبر

فرمانده ناجا:

برخی مجازات‌های علنی باعث ناامنی می شوند

■ شرق: فرمانده ناجا هم به جمع منتقدان اجرای احکام در ملاعام پیوست. هرچند که پس از تغییر رییس قوه قضاییه، ایلاغیه اجرا نکردن احکام اعدام در ملاعام برچیده شد و دستگاه قضایی به منظور آنچه تأثیر بازدارنده اجرای علنی حکم می‌دانست، اقدام به اجرای برخی احکام در ملاعام کرد. اما فرمانده نیروی انتظامی این بار گفته است که مجازات علنی در مواقعی باعث ناامنی می‌شود. وی با بیان اینکه انعکاس وسیع رسانه‌ای برخی از جرایم باعث تولید ناامنی در جامعه شده و افشای نام قربانیان امکان دارد زندگی را از آنها سلب کند، اظهار کرد: اگرچه افزایش برخی از جرایم با مجازات علنی به بازدارندگی می‌انجامد اما در مواقعی هم باعث ناامنی می‌شود. فرمانده ناجا معتقد است: در جرایمی که به ندرت در ایران رخ می‌دهد به طور مثال جرم تجاوز به عنف، انعکاس وسیع رسانه‌ای، تولید ناامنی روانی در جامعه می‌کند و با افشای نام و نشان قربانی امکان دارد ادامه زندگی از وی سلب شود؛ در نتیجه مبارزه قاطعانه با جرم باید با منطقی همراه باشد که قربانی نخواهد هزینه آن را بپردازد.

